

**Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»**

Кафедра спортивних ігор

Методичні рекомендації
для проведення практичних занять та організації
самостійної роботи з дисципліни
ОК 22 «ФУТБОЛ І МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ»

для здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем
зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт

Одеса – 2022

Рекомендовано до друку вченою радою
Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
(Протокол № протокол 4 від 24 листопада 2022 року)

Рецензенти:

Наталія БАШАВЕЦЬ, доктор пед. наук, професор, професор кафедри теорії і методики фізичної культури та спортивних дисциплін ДЗ «Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського»

Світлана ПІЛЬОВА, к.пед.н., доцент, доцент кафедри фізичної культури і спорту Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку

Упорядник:

Валерій БАНДУРА – старший викладач кафедри спортивних ігор

Валерій БАНДУРА

Методичні рекомендації для проведення практичних занять та організації самостійної роботи з дисципліни «Футбол і методика викладання» для здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівня 2 року навчання зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт:метод. реком. Одеса: Університет Ушинського, 2022. 24 с.

Структура методичних рекомендацій відповідає плану та програмі навчальної дисципліни «Футбол і методика викладання» для закладів вищої освіти педагогічного профілю.

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Футбол і методика викладання» складається з одного модуля .

Зміни освітньої парадигми в Україні спрямовані на модернізацію вищої школи та підготовку майбутніх фахівців високої кваліфікації в галузі фізичного виховання, які можуть конкурувати на ринку праці.

Методичні рекомендації з організації та проведення занять із футболу складені відповідно до програми навчальної дисципліни " Футбол і методика викладання " здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівня 2 року навчання зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт. Мета цих методичних рекомендацій полягає у набутті здобувачами знань і умінь щодо організації та проведення занять із футболу і передбачає цілеспрямовану спортивну підготовку здобувачів.

Дисципліна «Футбол і методика викладання» є вибірковою для здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівня 2 року навчання зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт

1. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, ОПП, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань Освіта/Педагогіка	Статус дисципліни: Обов'язкова	
Змістових модулів – 1	Освітньо-професійна програма: Фізична культура і спорт	Рік навчання:	
		2-й	2-й
Індивідуальне навчально-дослідне завдання: комплекс фізичних вправ	Спеціальність: <i>017 Фізична культура і спорт</i>	Семестр:	
Загальна кількість годин – 90		3-й	3-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	6 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	8 год.
		Самостійна робота	
		42 год.	66 год.
		Індивідуальні завдання:	
	12 год.	12 год.	
	Вид контролю: залік		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання: 40% - 60%

для заочної форми навчання: 13 % - 87%

Мета навчальної дисципліни: формування у студентів базових знань і вмінь з планування і формулювання завдань навчання, застосовування методик, технологій та практик пов'язаних з теорією і методикою організації та проведення навчально-тренувального процесу з футболу, опанування методик навчання індивідуальній техніці, тактиці гравця, груповим тактичним взаємодіям та системам організації командної тактики у нападі та захисті, гри воротаря, удосконалення основних рухових умінь і навичок. Навчитися працювати в групах, ефективно брати участь у навчальному процесі.

Передумови для вивчення дисципліни: для вивчення навчальної дисципліни «Футбол і методика викладання» студенти мають вивчати такі навчальні дисципліни, як «Анатомія людини і основи спортивної морфології», «Педагогіка», «Вступ до спеціальності та історія фізичної культури і спорту», «Рухливі ігри і методика викладання», «Фізіологія людини і вікова фізіологія», «Основи теорії і методики фізичного виховання».

Очікувані програмні результати навчання

1. ПРН 5. Засвоювати нову фахову інформацію, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

2. ПРН 8. Здійснювати заходи з підготовки спортсменів, організації й проведення спортивних змагань.

3. ПРН 17. Знати та розуміти сутність, принципи, методи, форми та організацію процесу навчання і виховання людини.

Очікувані результати навчання:

Унаслідок вивчення навчальної дисципліни студенти мають знати:

- основи пошуку нової фахової інформації, її оцінювання;
- механізми аналізу результатів власної навчальної діяльності і практичного досвіду колег;

- сутність, принципи, методи, форми та організацію процесу спеціальної фізичної та тактичної підготовки і виховання провідних фізичних якостей у футболі;

- засади професійного спілкування українською та іноземною мовами, у сфері фізичного виховання, термінологію футболу; основи професійного дискурсу і етики ділової комунікації.

вміти:

- користуватися спеціальною та науково-методичною літературою, залучати інші джерела інформації і працювати з ними;

- використовувати фахову теоретичну інформацію, критично оцінювати власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег;

- керуватися принципами, застосовувати відповідні методи і форми організації процесу загальної, спеціальної, техніко-тактичної та інших видів підготовки у футболі;

- спілкуватися українською та іноземною мовами у професійному середовищі, правильно використовувати термінологію футболу, володіти професійним дискурсом, дотримуватися етики ділової комунікації.

Унаслідок досягнення результатів навчання здобувачі вищої освіти в контексті змісту навчальної дисципліни мають опанувати такі компетентності:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері фізичної культури і спорту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів відповідних наук, і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями

ЗК 4. Здатність працювати в команді.

ЗК 9. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові компетентності спеціальності:

ФК 2 Здатність проводити тренування та супроводження участі спортсменів у змаганнях.

ФК 9. Здатність надавати долікарську допомогу під час виникнення невідкладних станів.

ФК 10. Здатність здійснювати навчання, виховання та соціалізацію людини у сфері фізичної культури і спорту, застосовуючи різні педагогічні методи та прийоми.

ФК 12. Здатність використовувати спортивні споруди, спеціальне обладнання та інвентар.

Міждисциплінарні зв'язки: «Легка атлетика і методика викладання», «Гімнастика, музично-ритмічне виховання і методика викладання», «Основи наукових досліджень, метрологія і біомеханіка», «Спортивні ігри з методикою викладання», «Основи теорії і методики фізичного виховання».

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Розподіл годин практичної роботи студентів

№ з/п	Назва теми	К-ть годин	
		Денна	Заочна
1	<i>Усні доповіді, колективна співбесіда.</i> Техніка нападу. Способи пересування, зупинки, стійки, ловіння і передачі м'яча на місці та у русі.	2	1
2	<i>Схематичне зображення вправ з ОМВ, робота в парах.</i> Техніка нападу. Різновиди ведення м'яча, обманні дії у нападі (фінти).	2	
3	<i>Схематичне зображення вправ з ОМВ, робота в команді.</i> Техніка нападу. Удари м'яча по воротах в поєднанні з веденням, передачами при взаємодії з партнером. Удари м'яча головою.	2	
4	<i>Усні доповіді, колективна співбесіда.</i> Техніка захисту. Способи пересування, стійки захисника, зупинки, відбір м'яча, перехоплення.	2	1
5	<i>Схематичне зображення вправ з ОМВ, рольова гра, дискусія.</i> Техніка захисту. Блокування ударів по воротах, блокування руху нападника з м'ячем, обманні дії у захисті. Основні правила гри.	4	
6	<i>Усні доповіді, колективна співбесіда.</i> Техніка гри воротаря. Стійки воротаря, способи пересування, захист воріт: ловіння м'ячів, відбивання, вихід на м'яч, підбір м'яча, передачі м'яча, обманні дії воротаря.	2	
7	<i>Схематичне зображення вправ з ОМВ, робота в парах.</i> Тактика нападу. Індивідуальні тактичні дії у нападі з м'ячем та без м'яча, дії у захисті.	2	1
8	<i>Схематичне зображення вправ з ОМВ, робота в команді.</i> Тактика нападу. Групові тактичні взаємодії у нападі	2	
9	<i>Схематичне зображення вправ з ОМВ, робота в команді.</i> Тактика нападу. Організація командних атакуючих дій за системами нападу	2	
10	<i>Схематичне зображення вправ з ОМВ, робота в парах.</i> Тактика захисту. Групові тактичні взаємодії у захисті.	2	1
11	<i>Схематичне зображення вправ з ОМВ, робота в команді.</i> Тактика захисту. Організація командних тактичних захисних дій за системами захисту.	4	
12	<i>Схематичне зображення вправ з ОМВ, робота в команді.</i> Тактика гри воротаря при захисті воріт та організації атакуючих дій.	4	
13	<i>Рольова гра, дискусія.</i> Організація змагань у футболі, регламент змагань, системи розіграшу. <i>Письмове опитування.</i> Письмова робота: «Основні прийоми техніки гри та методики навчання, тактики гри та методики навчання, основні положення правил».	2	
Разом		30	4

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Розподіл годин самостійної роботи студентів

№ з/п	Назва теми	К-ть годин		Форма контролю
		Денна	Заочна	
1	Класифікація техніки футболу, сучасний стан гри. Характеристика технічних прийомів нападу, захисту, техніка гри воротаря. Історія розвитку футболу.	3	4	усне опитування, схематичне зображення вправ з ОМВ, презентація результатів самостійної роботи, складання глосарію, письмове опитування
2	Техніка нападу. Способи пересування, зупинки, стійки, ловіння і передачі м'яча на місці та у русі.	3	4	
3	Техніка нападу. Різновиди ведення м'яча, обманні дії у нападі (фінти).	3	4	
4	Техніка нападу. Удари м'яча по воротах в поєднанні з веденням, передачами при взаємодії з партнером. Удари м'яча головою.	3	4	
5	Техніка захисту. Способи пересування, стійки захисника, зупинки, відбір м'яча, перехоплення.	3	4	
6	Техніка захисту. Блокування ударів по воротах, блокування руху нападника з м'ячем, обманні дії у захисті. Основні правила гри.	3	4	
7	Техніка гри воротаря. Стійки воротаря, способи пересування, захист воріт: ловіння м'ячів, відбивання, вихід на м'яч, підбір м'яча, передачі м'яча, обманні дії воротаря.	3	4	
8	Тактика гри: класифікація командних тактичних дій, групових взаємодій та індивідуальних тактичних дій у футболі, тактика гри воротаря. Методика навчання.	3	4	
9	Тактика нападу. Індивідуальні тактичні дії у нападі з м'ячем та без м'яча, дії у захисті.	3	4	
10	Тактика нападу. Групові тактичні взаємодії у нападі	3	5	
11	Тактика нападу. Організація командних атакуючих дій за системами нападу	3	5	
12	Тактика захисту. Групові тактичні взаємодії у захисті.	3	5	
13	Тактика захисту. Організація командних тактичних захисних дій за системами захисту.	2	5	
14	Тактика гри воротаря при захисті воріт та організації атакуючих дій.	2	5	
15	Організація змагань у футболі, регламент змагань, системи розіграшу.	2	5	
Разом:		42	66	

**ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРАКТИЧНОЇ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
СТУДЕНТІВ ЗА ЗМІСТОВИМ МОДУЛЕМ**

Тема	Практичне заняття	Самостійна робота
Практичне заняття «Техніка нападу. Способи пересування, зупинки, стійки, повіння і передачі м'яча на місці та у русі»	<i>Виконання фізичних вправ, схематичне зображення вправ з ОМВ, усні доповіді, колективна співбесіда.</i> Способи пересування нападника: 1) стійки нападника; 2) зупинки м'яча стопою, стегном, грудиною; 3) передача м'яча на місці та їх різновиди; 4) прийом та передача м'яча у русі при паралельному і зустрічному пересуванні; 5) аналіз техніки виконання; 6) методика навчання; 7) типові вправи (графічний запис).	Завдання: 1) Описати: стійки нападника; зупинки м'яча стопою, стегном, грудиною; передача м'яча на місці та їх різновиди; прийом та передача м'яча у русі при паралельному і зустрічному пересуванні. 2) Усна характеристика та аналіз виконаних рухових дій. 3) Схематичні зображення виконаних вправ з ОМВ
Практичне заняття «Техніка нападу. Різновиди ведення м'яча, обманні дії у нападі (фінти)»	<i>Виконання фізичних вправ, схематичне зображення вправ з ОМВ, робота в парах, робота в парах, усні доповіді.</i> Застосування підготовчих, підвідних та спеціальних вправ при вивченні: 1) ведення м'яча по прямій та зі зміною напрямку; 2) обманні дії у нападі (фінти) простий та складний фінт, спрямованість фінтів (фінт на кидок, фінт на передачу, фінт на прохід); 3) обманні дії у нападі з м'ячем та без нього; 4) аналіз техніки, методика навчання; 5) типові вправи, (графічний запис).	Завдання: 1) Описати: ведення м'яча по прямій та зі зміною напрямку; обманні дії у нападі (фінти) простий та складний фінт, спрямованість фінтів (фінт на кидок, фінт на передачу, фінт на прохід); обманні дії у нападі з м'ячем та без нього. 2) Усна характеристика та аналіз виконаних рухових дій. 3) Схематичні зображення виконаних вправ з ОМВ
Практичне заняття «Техніка нападу.	<i>Виконання фізичних вправ, схематичне зображення вправ</i>	Завдання: 1) Описати виконання

<p>Удари м'яча по воротах в поєднанні з веденням, передачами при взаємодії з партнером. Удари м'яча головою»</p>	<p>з <i>ОМВ, робота в команді, усні доповіді.</i></p> <p>Застосування підготовчих, підвідних та спеціальних вправ при вивченні:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ударів м'яча по воротах, їх різновиди; 2) удари м'яча по воротах в опорному положенні (удари м'яча з місця, у русі); 3) удари м'яча по воротах у безопорному положенні, їх різновиди; 4) удари м'яча головою в опорному, безопорному положеннях, на місці та у русі; 5) типові вправи, (графічний запис); 6) аналіз техніки виконання; 7) методика навчання. 	<p>вправ, які відтворюють рухові дії: ударів м'яча по воротах, їх різновиди; удари м'яча по воротах в опорному положенні (удари м'яча з місця, у русі); удари м'яча по воротах у безопорному положенні, їх різновиди; удари м'яча головою в опорному, безопорному положеннях, на місці та у русі.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2) Усна характеристика та аналіз виконаних рухових дій. 3) Схематичні зображення виконаних вправ з <i>ОМВ</i>
<p>Практичне заняття «Техніка захисту. Способи пересування, стійки захисника, зупинки, відбір м'яча, перехоплення»</p>	<p><i>Виконання фізичних вправ, схематичне зображення вправ з ОМВ, усні доповіді, робота в парах, колективна співбесіда.</i></p> <p>Застосування підготовчих, підвідних та спеціальних вправ при вивченні:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) техніки пересувань відбору м'яча; 2) способи пересування, зупинки, різновиди стійок захисника; 3) способи відбору м'яча ногами під час ведення суперником та плече в плече; 4) перехоплення м'яча при передачі між суперниками; 5) типові вправи, (графічний запис); 6) аналіз техніки захисних прийомів та методика навчання. 	<p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Описати: пересування, зупинки, різновиди стійок захисника; способи відбору м'яча ногами під час ведення суперником та плече в плече; перехоплення м'яча при передачі між суперниками 2) Усна характеристика та аналіз виконаних рухових дій. 3) Схематичні зображення виконаних вправ з <i>ОМВ</i>
<p>Практичне заняття «Техніка захисту.</p>	<p><i>Виконання фізичних вправ, усні доповіді, схематичне</i></p>	<p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Описати: блокування

<p>Блокування ударів по воротах, блокування руху нападника з м'ячем, обманні дії у захисті. Основні правила гри»</p>	<p><i>зображення вправ з ОМВ, робота в команді, дискусія</i></p> <p>Застосування підготовчих, підвідних та спеціальних вправ при вивченні:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) блокування та обманних дій у захисті; 2) блокування ударів по воротах в переміщенні, у підкаті; 3) блокування нападника, що виконує атакуючі дії з ударом по воротах; 4) обманні дії у захисті і їх спрямування; 5) типові вправи, (графічний запис); 6) аналіз техніки захисних прийомів; 7) методика навчання. 	<p>та обманних дій у захисті; блокування ударів по воротах в переміщенні, у підкаті; блокування нападника, що виконує атакуючі дії з ударом по воротах; обманні дії у захисті і їх спрямування;</p> <ol style="list-style-type: none"> 2) Усна характеристика та аналіз виконаних рухових дій. 3) Схематичні зображення виконаних вправ з ОМВ
<p>Практичне заняття «Техніка гри воротаря. Сстійки воротаря, способи пересування, захист воріт: ловіння м'ячів, відбивання, вихід на м'яч, підбір м'яча, передачі м'яча, обманні дії воротаря»</p>	<p><i>Усні доповіді, колективна співбесіда. Виконання фізичних вправ, рольова гра, дискусія.</i></p> <p>Застосування підготовчих, підвідних та спеціальних вправ при вивченні дій воротаря:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) різновиди стійок; 2) способи пересувань у рамці воріт (виходи вперед, відходи на лінію воріт, ловіння ударів руками, відбивання ногами, вихід на м'яч, підбір м'яча, передачі м'яча руками та ногами); 3) спрямування обманних дій воротаря; 4) типові вправи, (графічний запис); 5) аналіз техніки гри воротаря; 6) методика навчання. 	<p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Описати: різновиди стійок; способи пересувань у рамці воріт (виходи вперед, відходи на лінію воріт, ловіння ударів руками, відбивання ногами, вихід на м'яч, підбір м'яча, передачі м'яча руками та ногами); спрямування обманних дій воротаря. 2) Усна характеристика та аналіз виконаних рухових дій. 3) Схематичні зображення виконаних вправ з ОМВ
<p>Практичне заняття</p>	<p><i>Усні доповіді, колективна</i></p>	<p>Завдання:</p>

<p>«Тактика нападу. Індивідуальні тактичні дії у нападі з м'ячем та без м'яча, дії у захисті»</p>	<p><i>співбесіда, схематичне зображення вправ з ОМВ, робота в парах</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) вибір місця, доцільність вибору технічних прийомів нападу та захисту; 2) своєчасність їх застосування відповідно до ігрової ситуації; 3) індивідуальні тактичні дії воротаря: вибір позиції на лінії воріт, по глибині; 4) методика навчання. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Описати реалізацію індивідуальних тактичних дії у нападі: з м'ячем та без м'яча, вибір місця, доцільність вибору технічних прийомів нападу та захисту; своєчасність їх застосування відповідно до ігрової ситуації; індивідуальні тактичні дії воротаря: вибір позиції на лінії воріт, по глибині; 2) Усна характеристика та аналіз виконаних індивідуальних тактичних дій. 3) Схематичні зображення виконаних вправ з ОМВ.
<p>Практичне заняття «Тактика нападу. Групові тактичні взаємодії у нападі»</p>	<p><i>Схематичне зображення вправ з ОМВ, робота в команді, усні доповіді.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) взаємодії двох, трьох нападників спрямовані на досягнення локальної переваги в окремих ігрових ситуаціях: <ul style="list-style-type: none"> – «хрест»; – «стінка»; – «розрізання»; 2) розіграші стандартних положень: <ul style="list-style-type: none"> – вільний удар; – штрафний удар; – кутовий удар; – вкидання із-за бокової лінії; 3) застосування в структурі систем напад; 4) методика навчання. 	<p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Описати виконання вправ які відтворюють реалізацію групових тактичних взаємодій: двох, трьох нападників спрямовані на досягнення локальної переваги в окремих ігрових ситуаціях: «хрест», «стінка», «розрізання»; розіграші стандартних положень: вільний удар, штрафний удар, кутовий удар; вкидання із-за бокової лінії; застосування в структурі систем напад 2) Усна характеристика та аналіз виконаних групових тактичних взаємодій. 3) Схематичні зображення виконаних вправ з ОМВ.
<p>Практичне заняття</p>	<p><i>Схематичне зображення</i></p>	<p>Завдання:</p>

<p>«Тактика нападу. Організація командних атакуючих дій за системами нападу»</p>	<p><i>вправ з ОМВ, робота в команді, усні доповіді.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) «стрімкий прорив» (взаємодії двох, трьох гравців при організації контратаки довгою передачею та короткими передачами, взаємодія з воротарем); 2) «позиційний напад» (варіанти 3-4-2-1, 4-3-3, 5-3-2-1); 3) методика навчання. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Описати виконання вправ які відтворюють реалізацію командних атакуючих дій: «стрімкий прорив» (взаємодії двох, трьох гравців при організації контратаки довгою передачею та короткими передачами, взаємодія з воротарем); «позиційний напад» (варіанти 3-4-2-1, 4-3-3, 5-3-2-1). 2) Усна характеристика та аналіз виконаних командних атакуючих дій. 3) Схематичні зображення виконаних вправ з ОМВ.
<p>Практичне заняття «Тактика захисту. Групові тактичні взаємодії у захисті»</p>	<p><i>Схематичне зображення вправ з ОМВ, робота в парах, усні доповіді, колективна співбесіда.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) взаємодії флангових захисників і півзахисників, центральних і флангових захисників спрямовані на нейтралізацію загроз атаки воріт або проривів шляхом узгоджених пересувань та зайняття вигідних позицій, включає в себе закривання, колективне перехоплення, підстрахування при відборі, при пласуванні, при супроводженні нападника; 2) застосування групових тактичних взаємодій в структурі систем захисту; 3) взаємодія з воротарем; 4) методика навчання. 	<p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Описати виконання вправ які відтворюють реалізацію групових тактичних взаємодій: взаємодії флангових захисників і півзахисників, центральних і флангових захисників спрямовані на нейтралізацію загроз атаки воріт або проривів шляхом узгоджених пересувань та зайняття вигідних позицій, включає в себе закривання, колективне перехоплення, підстрахування при відборі, при пласуванні, при супроводженні нападника; застосування групових тактичних взаємодій в структурі систем захисту; взаємодія з воротарем 2) Усна характеристика та аналіз виконаних

		індивідуальних тактичних дій у захисті. 3) Схематичні зображення виконаних вправ з ОМВ.
Практичне заняття «Тактика захисту. Організація командних тактичних захисних дій за системами захисту»	<i>Виконання фізичних вправ, схематичне зображення вправ з ОМВ, усне опитування, робота в команді.</i> Класифікація систем захисту: 1) «персональний захист»; 2) «зонний захист» (варіанти розташування півзахисту та захисту); 3) «комбінований захист» (варіанти за кількістю персональних опікунів); 4) взаємодія захисту з воротарем; 5) методика навчання.	Завдання: 1) Описати виконання вправ які відтворюють реалізацію групових тактичних взаємодій: Класифікація систем захисту: «персональний захист»; «зонний захист» (варіанти розташування півзахисту та захисту); «комбінований захист» (варіанти за кількістю персональних опікунів); взаємодія захисту з воротарем 2) Усна характеристика та аналіз виконаних групових тактичних взаємодій. 3) Схематичні зображення виконаних вправ з ОМВ.
Практичне заняття «Тактика гри воротаря при захисті воріт та організації атакуючих дій»	<i>Усні доповіді, схематичне зображення вправ з ОМВ, робота в команді.</i> 1) вибір місця, вміння визначити напрямок можливого удару, гра на виходах; 2) взаємодія воротаря з польовими гравцями в організації захисних дій і керування захисниками при стандартних положеннях; 3) взаємодія воротаря з польовими гравцями в організації швидкої атаки, та позиційного нападу.	Завдання: 1) Описати виконання вправ які відтворюють реалізацію атакуючих дій воротаря: вибір місця, вміння визначити напрямок можливого удару, гра на виходах; взаємодія воротаря з польовими гравцями в організації швидкої атаки, та позиційного нападу, захисних дій і керування захисниками при стандартних положеннях; 2) Усна характеристика та аналіз виконаних

		атакуючих дій воротаря. 3) Схематичні зображення виконаних вправ з ОМВ
Практичне заняття «Організація змагань у футболі, регламент змагань, системи розіграшу»	<i>Усні доповіді. колективна співбесіда, письмове опитування.</i> 1) Передумови організації та проведення змагань; 2) документи, які регламентують проведення змагань: положення про проведення змагань, календар змагань, заявки на участь.	Завдання: 1) Охарактеризувати та обґрунтувати передумови організації та проведення змагань 2) Усна характеристика та аналіз документи, які регламентують проведення змагань. 3) Описати: основні прийоми техніки гри та методики навчання, тактики гри та методики навчання, основні положення правил.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) є видом позааудиторної самостійної роботи здобувача навчального, навчально-дослідницького чи проектно-конструкторського характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни і є необхідною умовою формування підсумкової оцінки з дисципліни.

Одним із найважливіших завдань вузівської підготовки є широке залучення здобувачів до наукових досліджень. Знання і уміння, необхідні для вироблення навиків навчально-дослідної роботи майбутні спеціалісти отримують впродовж всього періоду навчання.

Виконання індивідуального навчально-дослідного завдання сприяє поглибленню і закріпленню теоретичних знань, отриманих здобувачами при прослуховуванні лекційного курсу та самостійному вивченню дисципліни, виробленню навичок аналізу соціально- економічних явищ та процесів.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання виконується самостійно при консультуванні викладачем протягом вивчення дисципліни у відповідності до графіку навчального процесу. За навчальним планом на виконання одного ІНДЗ відводиться 6 годин.

В межах залікового кредиту ІНДЗ оцінюється і має вагому частку в підсумковій оцінці залікового кредиту.

Теми ІНДЗ:

№ з/п	Назва теми	К-ть годин	
		Денна	Заочна
1	Навчання тактичним діям: індивідуальні тактичні дії нападника та захисника (вибір місця, доцільність і своєчасність ухвалення рішень).		
2	Навчання тактичним діям у нападі: взаємодії двох, трьох нападників спрямовані на досягнення локальної переваги в окремих ігрових ситуаціях: «хрест», «стінка», «розрізання» .		
3	Навчання командним тактичним діям у нападі: «стрімкий прорив» (взаємодії двох, трьох гравців при організації контратаки довгою та короткими передачами, взаємодія з воротарем); «позиційний напад».		
4	Навчання блокуванню ударів по воротах: в переміщенні, у підкаті; блокування нападника, що виконує атакуючі дії з ударом по воротах; обманні дії у захисті і їх спрямування.		
5	Навчання техніці воротаря: різновиди стійок, способи пересувань у рамці воріт, виходи вперед, відходи на лінію воріт, ловіння ударів руками, відбивання ногами, вихід на м'яч, підбір м'яча, передачі м'яча руками та ногами.		
6	Індивідуальні тактичні дії у нападі: вибір місця, доцільність вибору технічних прийомів нападу та захисту, своєчасність їх застосування відповідно до ігрової ситуації.		
7	Організація командних атакуючих дій за системами нападу: «стрімкий прорив» (взаємодії двох, трьох гравців при організації контратаки довгою передачею та короткими передачами, взаємодія з воротарем); «позиційний напад»		
8	Організація командних тактичних захисних дій за системами захисту: «персональний захист», «зонний захист» (варіанти розташування півзахисту та захисту), «комбінований захист»		
9	Тактика гри воротаря: вибір місця, гра на виходах, взаємодія з польовими гравцями в організації захисних дій та при стандартних положеннях, взаємодія з польовими гравцями в організації швидкої атаки, та позиційного нападу.		
10	Тема запропонована студентом.		
	Разом	12	12

Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачено застосування активних і інтерактивних освітніх методів, серед яких: проблемна лекція, лекція-діалог, робота в малих групах, робота з довідковими, інформаційно-методичними джерелами, презентація результатів виконаних практичних та самостійних завдань, рольова гра, метод фізичних вправ, створення графічних схем.

Розподіл балів, які отримують студенти за результатами поточного і підсумкового контролю (залік)

Поточний контроль (практичні заняття, самостійна робота)			ІНДЗ	Сума
Теми	Бали	Разом		
Змістовий модуль 1				
Тема 1	0-3	0-91	0-9	0-100
Тема 2	0-5			
Тема 3	0-5			
Тема 4	0-5			
Тема 5	0-5			
Тема 6	0-5			
Тема 6	0-5			
Тема 7	0-5			
Тема 8	0-3			
Тема 9	0-5			
Тема 10	0-5			
Тема 11	0-5			
Тема 12	0-5			
Тема 13	0-5			
Тема 13	0-5			
Тема 14	0-5			
Тема 14	0-5			
Тема 15	0-10			

**Таблиця відповідності шкал оцінювання
навчальних досягнень здобувачів вищої освіти**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	зараховано
82–89	B	зараховано
74–81	C	
64–73	D	зараховано
60–63	E	
35–59	FX	незараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання за різними видами роботи

Вид роботи	Бали	Критерії
Практичні заняття	0 балів	Студент бере участь у практичному занятті, але не виявляє ініціативи і бажання виконувати навчальні завдання. Студент не бере участі в практичному занятті, є лише спостерігачем або відсутній.
	1 бал	Студент бере участь у практичному занятті, але частково виявляє бажання виконувати навчальні завдання, за умови сторонньої ініціативи. Припускається значної кількості помилок, які не завжди здатен виправити.
	2 бали	Студент бере участь у практичному занятті, проявляє ініціативу і бажання при виконанні навчальних завдань, виконує поставлені завдання практично без помилок, здатен аналізувати і інтерпретувати результати навчання.
Самостійна робота	0 балів	Робота не виконана, або виконана формально, студент не володіє матеріалом.
	1 бал	Робота виконана не в повному обсязі, спостерігається формальний підхід, студент слабо володіє матеріалом.
	2 бали	Робота виконана в повному обсязі, студент володіє матеріалом, частково проявляє елементи творчого підходу, але відсутня деталізація у виконанні, зустрічаються помилки.
	3 бали	Робота виконана в повному обсязі, студент володіє матеріалом, присутня деталізація у виконанні, саме виконання характеризується творчим підходом.
Індивідуальне навчально-дослідне	0 балів	Завдання не виконано.
	1-3 бали	Завдання виконано формально і не повністю, обсягом, який складає 1/2. Зміст і структура роботи частково

завдання (комплекс фізичних вправ)		відповідає вимогам завдання. Наявна значна кількість суттєвих помилок. Здобувач не володіє науковим мисленням, методом аналізу навчального матеріалу, не здатен виконувати дослідницьку роботу та узагальнювати інформацію зі спеціальної літератури.
	4-6 балів	Завдання виконане загалом формально не в повному обсязі, який складає 2/3. Зміст і структура роботи частково відповідає вимогам завдання. Наявна незначна кількість суттєвих помилок. Робота характеризується відсутністю змістової цілісності і непослідовністю викладу матеріалу. Здобувач в окремих випадках демонструє наукове мислення і припускається помилок в аналізі навчального матеріалу, поодинокі спроби виконувати дослідницьку роботу та узагальнювати інформацію зі спеціальної літератури.
	7-8 балів	Завдання виконано з творчим підходом містить авторські елементи, розгорнуте, але не в повному обсязі і становить 3/4 від обсягу завдання. Зміст і структура роботи переважно відповідає вимогам завдання. Наявні поодинокі помилки. Робота здебільшого характеризується змістовою цілісністю і послідовністю викладу матеріалу. Здобувач демонструє наукове мислення, але припускається помилок в аналізі навчального матеріалу, здатність посередньо виконувати дослідницьку роботу та узагальнювати інформацію зі спеціальної літератури.
	9 балів	Завдання виконано повністю. Продемонстровано творчий підхід, містить авторські елементи, розгорнуте і деталізоване. Зміст і структура роботи відповідає вимогам завдання. Робота характеризується змістовою цілісністю і послідовністю викладу матеріалу. Здобувач демонструє наукове мислення, уміння аналізувати навчальний матеріал, здатність якісно виконувати дослідницьку роботу та узагальнювати інформацію зі спеціальної літератури.
Письмова робота	0 балів	Відповіді на запитання відсутні, або не правильні, визначення супроводжуються значними помилками або не відповідають сутності поставлених запитань.
	1-2 бали	Немає відповідей на усі запитання. Відповіді загалом правильні, проте, не повні і є помилки у визначеннях. Частково оперує фаховою термінологією.
	3-4 бали	Відповіді є на усі запитання, проте, неповні, або немає деталізації, наявні помилки у визначеннях. Достатньо впевнено оперує фаховою термінологією.
	5 балів	Відповіді є на всі запитання, вони правильні, розгорнуті, присутня деталізація у визначеннях, немає суттєвих помилок. Впевнено оперує фаховою термінологією.

Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Наумчук В. І. Теоретико-методичні основи навчання спортивним іграм : навчально-методичний посібник. Тернопіль : Астон, 2017. 180 с.
2. Осадець М. М., Байдюк М. Ю Основи тактичної підготовки у футболі : навчальний посібник 2021.
3. Платонов В. Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения : учебник. Киев : Олимпийская литература. 2015. 2 т.

Допоміжна

1. Дубенчук А. І. Футбол : навчальний посібник. Харків : Ранок. 2010. 128 с.
2. Тимошенко О. В. Основи теорії та методики викладання спортивних і рухливих ігор : навчально-методичний посібник. Київ. 2008. 259 с.
3. Столітенко Є. Фізичне виховання учнів 1 – 11 класів. 2014 – 204 с.
4. Правила гри 2015/2016. Видання Міжнародної федерації футболу Fifa.
5. Костюкевич В. М. Побудова тренувальних занять з футболу. Вінниця. 2013. 194 с.
6. [Вплив визначених координаційних здатностей на ефективність гри один в один у футболі | sitko | Фізична активність, здоров'я і спорт № 2\(32\) 2018. 77 с.](#)
7. Овчаренко С. В., Мітова О. О. Проблеми контролю у футболі в зв'язку з сучасними тенденціями його розвитку. Фізична культура спорт та здоров'я нації. 2017. № 3 (22). С. 371-377
8. Свистун Ю. Д., Трач В. М., Чернобай І. М., Заліско С. В. Взаємозв'язок фізичної підготовленості та функціонального стану серцево-судинної системи юних футболістів 14–16 років. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. 2013. № 1. С. 74-78.
9. Соколова О. В., Сердюк Д. Г. Удосконалення навчально-тренувального процесу футболістів у підготовчому періоді. Фізичне виховання та спорт, (2), 2021 С. 159-165. URL : <https://doi.org/10.26661/2663-5925-2020-2-24>
10. Колобич О. Особливості техніко-тактичної підготовки юних футболістів на полях зменшених розмірів. Актуальні проблеми здоров'язберігаючих

технологій у навчальних закладах : матеріали III – Міжнародної науково-практичної конференції. Чернівці. 2014. С. 460-464.

11. Горбуля В. Б., Горбуля В. О., Дядечко І. Є., Горбуля О. В. Футбол з методикою викладання : практикум до лабораторних занять для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра освітньо-професійних програм «Фізичне виховання» і «Спорт». Запоріжжя : Запорізький національний університет. 2020. 60 с.

12. Бобошко В. В., Тітова Г. В. Спортивний відбір на початкових етапах підготовки юних футболістів. Вісник Прикарпатського університету. Серія: Фізична культура. Івано-Франківськ ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». 2019. 198 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Університету Ушинського : офіційний сайт.
URL : <https://library.pdpu.edu.ua/>
2. URL : <http://www.lsl.lviv.ua> – Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаника.
3. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія». <http://www.library.ukma.kiev.ua>
4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського.
URL : www.nbuv.gov.ua
5. Інституційний репозитарій Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Факультет фізичного виховання і спорту. URL : <http://93.183.203.244/handle/123456789/7>

Навчальне видання

Валерій БАНДУРА

Методичні рекомендації
для проведення практичних занять та організації
самостійної роботи з дисципліни
ОК 22 «ФУТБОЛ І МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ»

для здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем
зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт